

De boom van de zeven gewoonten

In school en in iedere klas hangt een boom van de zeven gewoonten. In de boom is te zien dat gewoonte 1 t/m 3 beginnen bij jezelf. Van jezelf groei je door naar goed samen kunnen werken door te werken aan gewoonte 4 t/m 6.

Vanuit daar is de volgende stap om goed voor jezelf te zorgen en balans te vinden in de dingen die je doen (gewoonte 7).

Gewoonte 1: Wees proactief – Jij hebt invloed op je eigen leven

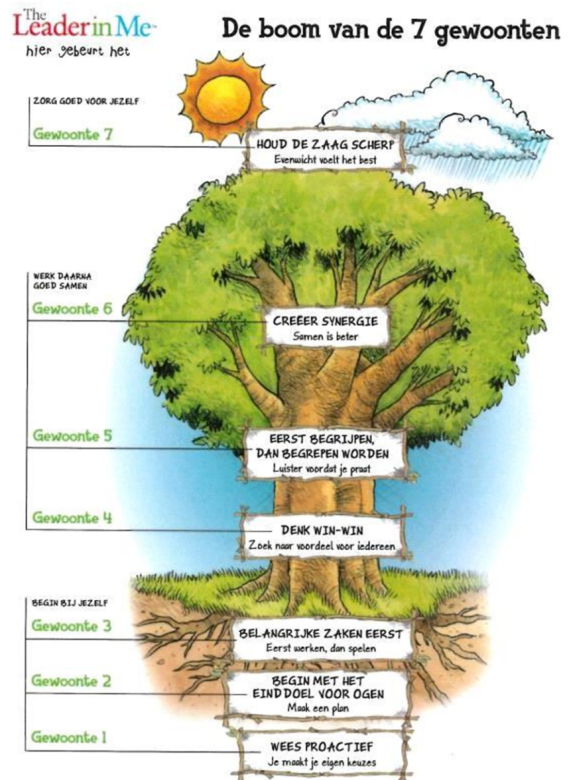
Hoewel we niet kunnen bepalen wat er allemaal op ons afkomt, kunnen we wel kiezen hoe we daarmee omgaan. 'Wees proactief' gaat over de vraag: neemt een kind die keuzevrijheid ook serieus? Als iets fout dreigt te gaan, hoe kun je daar dan zelf iets aan doen in plaats van iemand anders de schuld te geven? Als leerkracht leren we kinderen initiatief te nemen en keuzes te maken. Door ze hun eigen verantwoordelijkheid en rollen te geven, krijgen ze steeds meer regie over hun eigen leven.

Gewoonte 2: begin met het einddoel voor ogen – Maak een plan

Het is belangrijk dat kinderen leren om niet zomaar ergens aan te beginnen, maar doelen leren stellen en het stappenplan kunnen bedenken hoe ze dat kunnen bereiken. Hier zit "het nut ervan" voor kinderen. Kinderen leren zo gestructureerd en volgens een plan te werken en u helpt ze steeds een stukje zelfstandiger te worden.

Gewoonte 3: Belangrijke zaken eerst – Eerst werken, dan spelen

We leren kinderen de gewoonte dat belangrijke zaken gepland moeten worden. Het werken met een duidelijke dag- en weekplanning geeft rust en zorgt ervoor dat de belangrijke dingen ook daadwerkelijk gebeuren. Het gaat dan niet alleen om huiswerk, maar ook om sporten, het verzorgen van huisdieren etc. Het aanleren van plannen is niet moeilijk. De mindset die erbij hoort is wat lastiger: omarm dat jij regie hebt op de dag in plaats van andersom.

Gewoonte 4: Denk win-win – Iedereen kan winnen

Dat klinkt volwassen, win-win. Toch kunnen ook kinderen hier heel goed mee om gaan. Als je ruzie hebt, of een verschil van mening, moet de oplossing voor beide partijen goed zijn, anders gaat het niet werken. Deze gewoonte gaat over denken vanuit overvloed, samen succesvol zijn: welke oplossing werkt voor iedereen? Denk hierbij aan het voorkomen of oplossen van pestgedrag. De gewoontes 4, 5 en 6 staan sterk met elkaar in relatie: de mindset (gedachte) van gewoonte 4, de vaardigheid van gewoonte 5 en het doel/resultaat van gewoonte 6.

Gewoonte 5: Eerst begrijpen, dan begrepen worden – Luister voordat je praat

Praten met, of praten tegen de kinderen, dat is het verschil. Als volwassenen zijn we nogal eens geneigd om bij problemen van kinderen de oplossing direct te willen aandragen. We zijn immers volwassen en ervaren, hebben zaken zelf meegemaakt of gezien. Het effect is echter dat kinderen reactief gedrag vertonen en geen eigenaar zijn van de oplossing, met als resultaat... geen (blijvend) resultaat. Ook vanuit de kinderen gezien: bij het samenwerken zien we dat kinderen vooral vanuit hun eigen beelden de samenwerking aangaan, met alle gevolgen van dien (samenwerking lukt niet, ruzie, onvoldoendes). De vaardigheid van het empathisch luisteren (luisteren met je ogen, oren en je hart) vergt veel training, maar is voor kinderen (en volwassenen) ontzettend belangrijk voor goede relaties met anderen.

Gewoonte 6: Synergij – Samen is beter

Synergij draait om samenwerken. De goede dingen van een ander zien en gebruiken. Het gaat hier niet alleen over de samenwerking in schoolverband, maar bijvoorbeeld ook om sporten in een team. Het lijkt op win-win, maar win-win gaat over jouw manier van denken: welke oplossing is goed voor iedereen? Synergij gaat over hoe je samen tot de beste oplossing komt. Bij het leren samenwerken kan het volgende stappenplan helpen:

1. Benoem het probleem.
2. Wat is jouw idee?
3. Wat is mijn idee?
4. Wat zijn andere ideeën die we kunnen bedenken?
5. Welk idee kiezen we?

Als je het standpunt van de ander echt probeert te begrijpen en eigen standpunten los kunt laten, dan ontstaat er ruimte voor nieuwe – en betere! – oplossingen.

Gewoonte 7: Houd de zaag scherp – Evenwicht voelt het best

Zorgen voor jezelf. Het klinkt zo logisch, maar zien we het de kinderen ook altijd doen? Hobby's, spelen, sporten, gezond eten, even helemaal niets doen.... je hebt het nodig om bij te tanken. Weten kinderen eigenlijk hoe ze goed voor hun lichaam moeten zorgen? Dagen kinderen zichzelf voldoende uit om creatief te zijn?

Een logische opbouw

De volgorde van de gewoonten is niet toevallig en dat wordt zichtbaar in de boom. Bij de wortels staan gewoonte 1, 2 en 3 die de basis vormen voor het zelfstandig werken op school. Deze gewoonten gaan over jezelf. Het zijn gewoonten die initiatiefvol en stevig maken, grip geven op sociale situaties en laten zien dat je een eigen verantwoordelijkheid en aandeel hebt. De stam staat symbool voor jou en je relaties met anderen. Gewoonte 4, 5 en 6 gaan hierover. Gewoonte 7 gaat over goed voor jezelf zorgen: het vinden van de innerlijke balans.